

Nyelvoktatás a szentpéterfai általános iskolában

Szentpéterfa község a nyugati határszélen, Szombathelytől 28 kilométerre van. A falu évekig a határozóvezetékhez tartozott. Ez a tény mind pozitív, mind negatív irányban befolyásolta a nyelv használatát, fejlődését.

Pozitív tényezők: Szentpéterfa lakóinak száma 1200 körül mozog. A lakosság 80-90%-a vallotta magát eddig horvátnak, illetve horvát anyanyelvűnek. A zártság, a vallási kötöttségek miatt a horvát fiatalok egymás között házasodtak. Ennek következtében megmaradtak a népcsoportok, nagyobb az összetartás, a segítőkészség, a hagyományápolás és -tisztelet és jobban megőrzik anyanyelvüket.

A túlzott elzárkózás következtében azonban a nyelv nem fejlődött jelentősen. Az új használati tárgyakra nem volt megfelelő horvát szó (mint pl: mosógép, centrifuga, hűtőszekrény, porszívó stb.). Magyarázható ez a tény azzal is, hogy a falunak nincs értelmisége. A papság az elmúlt időszakban nem volt abban a helyzetben, hogy nyelvújító tevékenységet is folytasson, a pedagógusoknak pedig épp elég gondot okozott az úgynevezett „szerbhorvát” nyelv oktatása, melyet a tanulók nem nagyon kedveltek.

A falunak az Ausztriában élő gradistyei horvátokkal nem volt kapcsolata, de a horvátországiakkal sem találkoztak rendszeresen. Az okok közismertek.

Az elmúlt időszakban a falu általános iskolájának 120-150 diákja volt, ebben a tanévben 113 van.

Az asszimilálódási folyamat nálunk is érződik, sőt napjainkra felgyorsult.

Nagyon eltérő nyelvtudással érkeznek gyerekeink az iskolába. A többségnek sajnos idegen nyelvként kell tanítani a horvátot.

Két éve határátkelőt nyitottak a faluban Ausztria felé. Ez gazdasági, politikai, idegenforgalmi szempontból előnyös, de a nyelvhasználatot károsan befolyásolja. A szülők a német nyelv tanítását szorgalmazzák, mondván, abból többet profiálthat majd a gyerek. Noha közben elfelejtik, hogy ha a gyerekek nehézséget jelentett a horvát nyelv tanulása, akkor még nehezebben fog megbirkózni egy, a környezetében (család) nem használt idegen nyelvvél.

Vannak azért eredményeink is. Ebben a tanévben csak 1 tanuló nem tanulja a horvát nyelvet. Az idei az ötödik tanév, hogy bevezettük a gradistyei horvát nyelv oktatását. Nem volt problémamentes ez az átállás. Induláshoz Ausztriából kaptunk tankönyveket. Nagy előny, hogy a horvátul tudó szülők otthon is tudnak segíteni gyermekeiknek. A más országból hozott tankönyvek azonban sok gondot is okoztak. A szókincsben, ha nem is nagymértékben, de van eltérés. Ugyancsak eltérés van a kérdőszók használatában is. Eltérő a jelképrendszer, az ünnepekörök, a névhasználat.

Olyan munkatankönyvet dolgoztunk ki az első és második osztályosok számára, amelyekben ezeket az eltéréseket kiigazítottuk. A tankönyvek átdolgozását a következő tanévben folytatni kívánjuk.

Célunk a helyi nyelv ismerete mellett az irodalmi nyelv alapjainak elsajátítása a 8. osztály befejezéséig.

Szeretnénk, ha a középiskolában elfogadnák második idegen nyelvnek a már nyolc éven keresztül tanult horvátot is. Ehhez viszont az szükséges, hogy az állami nyelvvizsga rendszerében ugyanolyan szerepet kapjon a horvát is, mint a többi nyelv. Pl. Szombathelyen évente 3 alkalommal lehet nyelvvizsgát tenni különböző nyelvekből. Teremtődjék meg a lehetőség, hogy ugyanilyen gyakorisággal, és itt, helyben vizsgázhassanak a mi tanítványaink is.

Hogy a nyelvoktatás ez idáig még eredményesnek mondható, a jó személyi feltételeknek is köszönhető. A 13 fős tantestületben 3 horvát szakos nevelő van. Ezenkívül 2 helybeli horvát anyanyelvű nevelő van, közülük egyik az iskola igazgatója.

Mód és lehetőség van a hagyományápoló szakkörök működtetésére is.

Reméljük, a jelentkező nehézségek ellenére hosszú ideig tartható lesz még a jelenlegi állapot.

HANDLER ANDRÁSÉ